

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.03.1966, sp. zn. 6 Cz 31/66, ECLI:CZ:NS:1966:6.CZ.31.1966.1

Číslo: 70/1966

Právní věta: K otázce promlčení nároku na jednotlivou splátku dávky, došlo-li dodatečně k zhodnocení doby zaměstnání ve vyšší pracovní kategorii.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.03.1966

Spisová značka: 6 Cz 31/66

Číslo rozhodnutí: 70

Číslo sešitu: 6-7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Promlčení, Sociální zabezpečení

Předpisy: 55/1956 Sb. § 47

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 70/1966 sb. rozh.

K otázce promlčení nároku na jednotlivou splátku dávky, došlo-li dodatečně k zhodnocení doby zaměstnání ve vyšší pracovní kategorii.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. března 1966, [6 Cz 31/66](#).)

Odpůrce rozhodnutím ze dne 2. 4. 1960 přiznal navrhovatelce s účinností od 26. 2. 1960 vdovský důchod ve výši 451 Kčs měsíčně po manželu L. K., zemřelém dne 26. 2. 1960.

V důsledku dodatečného přehodnocení doby zaměstnání zemřelého manžela od 4. 1. 1916 do 30. 4. 1945 z III. pracovní kategorie na II. pracovní kategorii, odpůrce rozhodnutím ze dne 2. 3. 1964 stanovil výši vdovského důchodu na částku 500 Kčs měsíčně; zvýšení provedl se zpětnou účinností jednoho roku od uplatnění nároku, to jest s účinností od 12. 2. 1963.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 22. 12. 1964 vyhověl opravnému prostředku navrhovatelky, podanému do shora uvedeného rozhodnutí odpůrce a vyslovil, že důchod ve výši 500 Kčs přísluší navrhovatelce již od 26. 2. 1960.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 6. 4. 1965 rozhodnutí soudu I. stupně potvrdil. Případ posuzoval podle § 41 odst. 1 zák. č. 55/1956 Sb., podle něhož se zvýšení provede ode dne, kdy náleží;

to vylučuje použití § 47 odst. 2 cit. zák., podle něhož se nárok na jednotlivou splátku promlčuje v jednom roce od její splatnosti.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl porušen zákon, a toto rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Nárok na zhodnocení určité doby zaměstnání jako zaměstnání vyšší, tedy zvýhodněné, kategorie podle § 5 zák. č. 55/1956 Sb. (srov. i vyhl. č. 251/1956 Ú. l. a vyhl. č. 115/1957 Ú. l.), podle něhož je nutno věc posuzovat (srov. § 108 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.), musí žadatel o důchod uplatnit a prokázat současně, že skutečně koná práce patřící do požadované kategorie. Jako doba zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie se totiž může hodnotit jen prokázána doba výkonu takového zaměstnání. Musí to být doba, za kterou bylo řádně prováděno důchodové pojištění podle tehdy platných předpisů. Jako doklad musí žadatel o důchod předložit zaměstnavatelem potvrzenou „přílohu k žádosti o důchod, kterou se prokazuje doba výkonu zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie“, nebo jiný věrohodný doklad, jako např. původní pracovní potvrzení, v němž je uvedena jak doba pracovního poměru, tak i způsob zaměstnání. Nemůže-li pracovník opatřit žádný z těchto dokladů, učiní u orgánů soc. zabezpečení ONV čestné prohlášení, v němž uvede jména a adresu alespoň dvou svědků, kteří by mohli správnost jeho údajů potvrdit. Podnik může potvrdit „přílohu k žádosti o důchod, kterou se prokazuje doba výkonu zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie“ buď podle vlastních zachovalých záznamů, nebo podle zjištění zvláštní komise k tomu účelu na závodě ustanovené; tato komise zjistí potřebná data zpravidla dotazem u starších pracovníků závodu - pamětníků dřívějších pracovních poměrů.

Těchto zásad, platných pro případ, že žadatelem o důchod je sám pojištěný pracovník, je nutno analogicky použít i pro případ, kdy žadatelem o důchod (vdovský) je manželka pojištěnce. Také ona musí nárok na zhodnocení doby zaměstnání svého zemřelého manžela jako zaměstnání vyšší pracovní kategorie uplatnit a hodnověrně prokázat (např. potvrzením zaměstnavatele zemřelého manžela).

Pokud nárok na toto zhodnocení neuplatní a neprokáže, nemůže jí být tento nárok přiznán. Rozhodnutí, jímž by byla za této situace přiznána nižší pracovní kategorie, nelze považovat za rozhodnutí, jímž byla dávka přiznána na podkladě omylu ve skutkových okolnostech; poněvadž pak ani nejde o změnu skutečností rozhodných pro výši dávky nebo její výplatu, nelze v takovémto případě použít ustanovení § 41 odst. 1 zák. č. 55/1956 Sb.

Věc je nutno posoudit podle ustanovení § 47 odst. 2 cit. zák. o promlčení nároku na jednotlivou splátku dávky, které je pravidlem. Pokud by ze zásady vyslovené v § 47 odst. 2 cit. zák. měla být činěna nějaká výjimka, předpokládalo by to zvláštní ustanovení zákona (srov. např. § 47 odst. 3 pokud jde o právo SÚSZ požadovat vrácení jednotlivých dávek). Pojištěnec má ostatně možnost nepříznivým důsledkům zabránit podáním opravného prostředku do rozhodnutí SÚSZ; tuto možnost má ovšem také manželka pojištěnce, uplatňující nárok na vdovský důchod.

Tak tomu bylo i v souzené věci. Zemřelý manžel navrhovatelky požíval invalidní důchod od 22. 7. 1950; tento důchod mu byl ke dni 1. 1. 1957 nově vyměřen podle § 18. zák. č. 55/1956 Sb. Při tomto novém vyměření důchodu mu byla celá doba zaměstnání zhodnocena ve III. pracovní kategorii, proti čemuž nebyly vzneseny žádné námitky. Ani navrhovatelka při uplatnění nároku na vdovský důchod neuvedla, že by její manžel konal práce, patřící do II. pracovní kategorie. Teprve dne 14. 2. 1964 předložila odpůrci potvrzení, že zemřelý manžel konal od 4. 1. 1916 do 30. 4. 1945 práce, patřící do II. pracovní kategorie.

Z toho plyne, že odpůrce před 14. 2. 1964 nevěděl, ani vědět nemohl, že zemřelý manžel navrhovatelky konal v době od 4. 1. 1916 do 30. 4. 1945 práce, patřící do II. pracovní kategorie. Ve výkazových listcích, které zasílaly býv. okres. nemocenské pojišťovny každoročně býv. Ústřední sociální pojišťovně, nebyl uváděn způsob zaměstnání; na kvitančním lístku o nemocenském pojištění pak je uveden jako způsob zaměstnání „kovář“, což ovšem také nestačí k tomu, aby se dalo usuzovat, že manžel navrhovatelky patřil do II. pracovní kategorie (podle seznamu k vyhl. č. 251/1956 Ú. 1. patří do II. pracovní kategorie pouze kovář u bucharu). Evidenční, resp. roční výkaz daně byl pak zaveden až od roku 1960.

Měl proto soud posoudit případ podle § 47 odst. 2 zák. č. 55/1956 Sb. /1/ o promlčení nároků na jednotlivé splátky dávek z důchodového zabezpečení.

Jestliže krajský soud dospěl k odlišnému závěru, pak se tak stalo v důsledku nesprávného právního posouzení věci, čímž došlo k porušení zákona v ustanovení § 47 odst. 2 zák. č. 55/1956 Sb.

1) srov. § 53 odst. 1, § 62 odst. 2 a 3 zák. č. 101/1964 Sb.